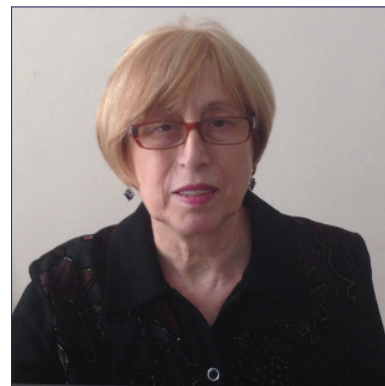

BIBLIOTECILE ȘI IMPERATIVUL REZILIENȚEI

Margareta CEBOTARI,
Biblioteca Națională a
Republicii Moldova

Rezumat: În culegerea de studii și articole „Biblioteca și imperativul rezilienței” (Chișinău: BNRM, 2022), Vera Osoianu, director adjunct, Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării a BNRM, abordează numeroase subiecte ale dezvoltării și rezilienței bibliotecilor în contextul provocărilor generate atât de dezvoltarea continuă a tehnologiilor de informare și comunicare (TIC), cât și a schimbărilor sociale la nivel național și internațional.

Cuvinte-cheie: biblioteconomie, Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Sistemul Național de Biblioteci, reziliență organizatorică, transferul cunoașterii, bibliotecile și pandemia COVID-19, bibliotecile și criza refugiaților.

Abstract: In the collection of studies and articles "Library and the Resilience Imperative" (Chisinau: BNRM, 2022) Vera Osoianu, deputy director, Directorate of Research and Development in Library and Information Sciences of the BNRM, addresses numerous topics of the development and resilience of libraries in the context of the challenges generated both the continuous development of information and communication technologies (ICT) and social changes at national and international level.

Keywords: librarianship, National Library of the Republic of Moldova, National Library System, organizational resilience, knowledge transfer, libraries and the COVID-19 pandemic, libraries and the refugee crisis.

Considerată resursă fundamentală a epocii contemporane, precum piatra, bronzul sau fierul altădată, informația capătă o filosofie proprie și o relație nouă cu mișcarea ideilor, ea pătrunde în realitatea producției de bunuri, dar și în strategiile și în programele structurilor culturale [1]. Schimbările care au loc în societatea secolului al XXI-lea obligă bibliotecile să fie reziliente, adică să se adapteze noilor cerințe ale utilizatorilor, printr-o dotare corespunzătoare cu tehnologii informaționale și strategii inovative de comunicare a informației.

Editată în colecția „BiblioLider”, inițiată în anul 2020 de BNRM, lucrarea „Biblioteca și imperativul rezilienței” cuprinde studii și articole elaborate de Vera Osoianu în perioada ultimilor cinci ani de activitate, din cei 45 de ani în care a pășit zilnic, cu drag pentru profesia aleasă, pragul Biblio-

teciei Naționale a Republicii Moldova.

În argumentul cu care se deschide cartea, autoarea intervine cu unele amintiri și precizări, care vin în ajutorul înțelegerii scopului acestei publicații, având ca obiectiv central prezentarea și analizarea dezvoltării domeniului biblioteconomic național și internațional. Volumul însumează 247 de pagini, în care sunt incluse 29 de surse valoroase: atât noi studii despre necesitățile și posibilitățile de dezvoltare a domeniului biblioteconomic, cât și prefețe, postfețe, articole semnate anterior de Vera Osoianu, publicate în reviste de profil și diverse lucrări biblioteconomice editate de BNRM.

Vera Osoianu pe parcursul activității sale în Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării a studiat și analizat minuțios diferite aspecte ale activității Sistemului Național de Bibli-

oteci. Aceste studii au venit mereu în ajutorul specialiștilor din domeniul biblioteconomic al Republicii Moldova, în vederea studierii dezvoltării Sistemului Național de Bibliotecă și scoaterii în evidență a aspectelor noi ale activității bibliotecilor la nivel național și internațional.

În procesul de elaborare a acestor studii autoarea s-a documentat fundamental, a procesat și analizat informații actuale din domeniul biblioteconomic autohton și internațional, apoi le-a sintetizat în expuneri interesante și utile pentru profesioniștii acestui domeniu de activitate. De aceea studiile elaborate de Vera Osoianu, publicate în orice formă: articol sau carte, sunt, la rândul lor, studiate, analizate și apreciate de specialiștii în domeniul biblioteconomic național și internațional.

În aceste studii autoarea demonstrează necesitatea rezilienței bibliotecilor și a bibliotecarilor, care reprezintă capacitatea lor de a înfrunta dificultățile, de a se adapta schimbărilor sociale și modernizării tehnologiilor de informare și comunicare, demonstrând o înaltă capacitate de a face față provocărilor și șocurilor de diversă natură etc. Nu există altă cale a succesului, conchide autoarea, menționând că „de-a lungul istoriei sale de milenii biblioteca și-a demonstrat reziliența, o poate face și acum, și, probabil, va reuși oricând” [2, pp. 6-7]. În contextul organizațional, reziliența este măsurată ca fiind abilitatea organizației de a face față incertitudinii sau oricărei situații care încetinește productivitatea și buna funcționare a firmei și a angajaților. În majoritatea domeniilor de activitate, reziliența poate fi privită ca abilitate de a reveni în forță după anumite schimbări sau evenimente stresante [4].

După cum argumentează autoarea, cea mai mare parte a articolelor din cuprinsul acestui volum reflectă dinamica activității și mișcarea de idei în domeniul biblioteconomic, impusă de „noua normalitate” dictată de pandemia virusului COVID-19, dar și de „noua realitate” dictată de războiul din Ucraina și criza refugiaților. Sunt realități la care bibliotecile din Republica Moldova, dar și din multe alte țări au trebuit să se alinieze în regim de urgență și să se adapteze noilor cerințe și modalități de servire a membrilor comunității.

Conținutul volumului a fost ordonat pe secțiuni, fiecare din ele reprezentând o direcție importantă a dezvoltării domeniul

biblioteconomiei și organizării activității bibliotecilor publice. Astfel lucrarea este structurată în cinci părți, în care se reunesc articole și studii cu o tematică comună.

În prima parte a lucrării autoarea și-a propus să prezinte diverse aspecte ce țin de „Dezvoltarea biblioteconomică: nivel național și internațional”. Cuprinsul acestei părți include studii de amploare în care Vera Osoianu reflectează asupra necesității de *Consolidare a relațiilor dintre bibliotecă și comunitate: premisă pentru dezvoltare și rezistență în timp*, prezintă *Sursele de informare ca temelie de existență a bibliotecii*, specifică tendințele, provocările și prioritățile dezvoltării domeniului biblioteconomic național în ultimii cinci ani etc.

Fiind editată în anul când BNRM marchează 190 de ani de la fondare, informațiile cuprinzătoare despre activitatea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova în contextul domeniului biblioteconomic național și internațional sunt subiectele de conținut ale părții a doua a lucrării. Aici regăsim reconstituirea documentară a istoriei celor *Trei decenii de activitate sub stindardul Bibliotecii Naționale*, prezentată sub forma unei retrospectivii a principalelor etape parcurse de instituție, după atribuirea în anul 1990 a statutului de bibliotecă națională. Consistente din punct de vedere informațional sunt articolele în care Vera Osoianu analizează rolul BNRM în contextul „Modelului strategic al Sistemului Național de Bibliotecă”, prezintă responsabilitățile statutare ale Bibliotecii Naționale, vizând bibliotecile publice teritoriale, readuce în actualitate informații despre consolidarea pe parcursul anilor a relațiilor BNRM cu comunitatea profesională internațională etc. Foarte detaliat autoarea prezintă unul din cele mai mari proiecte implementate de BNRM, realizat grație Grantului susținut de Guvernul Japoniei prin Agenția Japoneză de Cooperare Internațională – crearea, în anul 2022, a Centrului Național de Digitizare. Istoria proiectului a început în anul 2018 și a parcurs toate etapele prevăzute de legislația Japoniei pentru tratatele internaționale. Autoarea conchide că prin deschiderea acestui centru BNRM și-a asumat un rol important în digitizarea patrimoniului cultural, astfel contribuind la crearea identității culturale digitale a Republicii Moldova în spațiul virtual.

Ar fi cazul să menționăm că Vera Osoianu a fost inițiatorea acestui proiect și a

menținut „pulsul viu” al implementării, pe parcursul a patru ani, a acestui proiect grandios.

Pornind de la importanța evaluării impactului bibliotecilor, în a treia parte a lucrării sunt incluse studii despre dezvoltarea, diversificarea sistemului național de statistică bibliotecară, analize ale situației statistice a Sistemului Național de Biblioteci pe parcursul ultimilor ani, contribuția cercetărilor statistice în observarea, înțelegerea și îmbunătățirea activității bibliotecilor din Republica Moldova etc.

Vera Osoianu a acordat mereu o atenție deosebită procesului de promovare a lecturii, prin care se urmărește atingerea unui impact asupra membrilor comunității cum ar fi formarea gândirii critice, dezvoltarea culturii lecturii, dezvoltarea competențelor și abilităților personale prin lectură. Astfel în partea a patra a acestei lucrări *Promovarea lecturii ca bază pentru cultură, cunoaștere și dezvoltare*, autoarea aduce în atenția publicului profesional, și nu numai, acest subiect important în activitatea bibliotecilor.

În ultima parte a acestui volum sunt incluse câteva studii care prezintă aspecte ce reflectă *Interferențe de succes între cariera profesională și pasiunea pentru carte și lectură* ale Verei Osoianu, semnate de Ludmila Corghenci, șefa Centrului de Formare Profesională Continuă a BNRM.

Putem afirma că în informațiile din cuprinsul acestei cărți Vera Osoianu face conexiuni între diferite aspecte ale activității biblioteconomice, între prioritățile și tendințele dezvoltării bibliotecilor la etapa actuală la nivel internațional și național și furnizează cunoștințe noi, contribuind la dezvoltarea și consolidarea competențelor profesionale. Astfel, lucrarea poate fi utilă bibliotecarilor, managerilor din domeniul biblioteconomic, tuturor specialiștilor pen-

tru care informația și organizarea accesului la informație este resursa principală a activității lor.

În studiile și articolele sale Vera Osoianu a pus mereu accent pe argumentarea valorilor bibliotecilor ca instituții care dezvoltă comunitatea. În același timp, autoarea consideră că „o idee esențială care poate fi desprinsă din această culegere de articole este faptul că profesia de bibliotecar și specialist în informare în era tehnologiilor și a internetului este foarte dinamică, este o muncă permanentă de îmbunătățire a competențelor până a ajunge la perfecțiune” [2, p. 6].

Inspirați de informațiile prezentate în acest volum, am atrage atenția bibliotecarilor că Programul Națiunilor Unite Pentru Dezvoltare (PNUD) în Planul strategic global pentru 2022-2025 și-a propus trei direcții de schimbare: transformarea structurală; incluziunea; reziliența/rezistența la șocuri. PNUD își va concentra eforturile pe șase domenii de referință: sărăcia și inegalitatea; egalitatea de gen; guvernanta; energia; reziliența; mediul înconjurător. Pentru a obține impact maxim, vor fi integrate pe fiecare din acest domeniu: digitalizarea, inovațiile strategice, finanțarea pentru dezvoltare. În următorii patru ani PNUD își propune să susțină țările pentru ca oamenii să se bucure de un viitor mai echitabil și durabil [3].

Cu o astfel de susținere, prin elaborarea și implementarea unor strategii inovative de dezvoltare și schimbare/reziliență, prin aplicarea la proiecte naționale și internaționale, bibliotecile din Republica Moldova vor reuși să amplifice impactul asupra utilizatorilor/persoanelor, asupra bibliotecii ca instituție și impactul social al activității lor, contribuind la îmbunătățirea calității vieții tuturor membrilor comunității aflate în aria lor de servire.

Bibliografie:

1. ENACHE, Ionel. Produse și servicii de informare avansată. In: Studii de Biblioteconomie și Știința Informării. 2005/2006, vol. 9/10, p. 260. ISSN 1453-5386.
2. OSOIANU, Vera. Biblioteca și imperativul rezilienței: Studii și articole. Coordonator de ediție Margareta Cebotari. Chișinău: BNRM, 2022. 247 p. Colecția „BiblioLeader”. ISBN 978-9975-3425-7-5. ISBN 978-9975-119-52-8. [citată 15.11.2022]. Disponibil: <http://moldis.bnrm.md/handle/123456789/1615>
3. PLANUL strategic global pentru 2022-2025 al PNUD [online] [citată 18.11.2022]. Disponibil: https://m.facebook.com/bibliotecipublicerm/posts/2050521618434620/?locale=ne_NP&_rdr
4. REZILIENȚA: ce este, cum te ajută în situații dificile și cum o antrenezi [online]. [citată 10.11.2022]. Disponibil: <https://bundeangajat.olx.ro/rezilienta-ce-este-cum-te-ajuta-in-situatii-dificile-si-cum-o-antrenezi/>